

Autonomie vůle

Klade-li soud nepřiměřené požadavky na formální stránku právního jednání a odnímá mu tím právní důsledky, které jednající zamýšleli, porušuje autonomii vůle, jež je chráněna ústavní zásadou, že každý může činit vše, co není zákonem zakázáno. Nerespektováním autonomie vůle soud poruší právo účastníka řízení na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a čl. 2 odst. 4 Ústavy České republiky.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. II.ÚS 3335/25 ze dne 21.4.2026)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatelky UNIVERSAL ACCOUNT SERVICES, s.r.o., sídlem P., zastoupené JUDr. P.H., advokátem, sídlem P., proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2025 č. j. 23 Cdo 813/2025-328, rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2024 č. j. 62 Co 328/2024-233 a rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 17. 6. 2024 č. j. 30 C 411/2023-200, za účasti Nejvyššího soudu, Městského soudu v Praze a Obvodního soudu pro Prahu 8, jako účastníků řízení, a Ing. J.K., jako vedlejšího účastníka řízení, tak, že usnesením Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2025 č. j. 23 Cdo 813/2025-328, rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2024 č. j. 62 Co 328/2024-233 a rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 17. 6. 2024 č. j. 30 C 411/2023-200, bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a čl. 2 odst. 4 Ústavy České republiky. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2025 č. j. 23 Cdo 813/2025-328, rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2024 č. j. 62 Co 328/2024-233 a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 17. 6. 2024 č. j. 30 C 411/2023-200 se proto ruší.

Z odůvodnění:

I. Skutkové okolnosti posuzované věci a napadená rozhodnutí

1. Stěžovatelka se domáhá zrušení v záhlaví označených rozhodnutí; tvrdí, že jimi byla porušena její základní práva zaručená čl. 2 odst. 2 a 3, čl. 11 odst. 1 a čl. 36 Listiny základních práv a svobod, čl. 90 Ústavy České republiky a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

2. Stěžovatelka se po vedlejšímu účastníkovi, který byl jedním z jejích tří společníků (a v rozhodné době byl i jedním z jejích jednatelů), domáhala zaplacení 3 282 676,73 Kč s příslušenstvím. Tvrdila, že je vlastníkem pohledávky, kterou vedlejšímu účastníkovi poskytla její dceřiná společnost, obchodní společnost PRAGUE ACCOUNTING SERVICES, s. r. o. (dále jen "PAS"), od které pohledávky získala na základě postoupení.

3. Obvodní soud pro Prahu 8 rozsudkem ze dne 17. 6. 2024 č. j. 30 C 411/2023-200 žalobu zamítl a vedlejšímu účastníkovi přiznal náhradu nákladů řízení. Obvodní soud z provedeního dokazování dovodil, že vedlejší účastník přijal od PAS zčásti bezhotovostně a zčásti v hotovosti konkrétně zjištěné částky. Praxe byla taková, že vedlejší účastník a další dva společníci stěžovatelky podepsali vždy konkrétně zjištěné příjmové doklady s účelem platby půjček, z bankovního účtu PAS byly vybírány konkrétní peněžní prostředky, k totožné částce byly vystavovány příjmové pokladní doklady o přijetí do pokladny PAS a pak výdajové/příjmové doklady o vyplacení konkrétních částek stěžovateli a ostatním společníkům v téže souhrnné výši. PAS a stěžovatelka uzavřely 30. 10. 2020 smlouvu o postoupení pohledávek, jejímž předmětem byly pohledávky ze zmíněných (zá)půjček,

pohledávka za vedlejším účastníkem byla postoupena ve výši 16 445 376,63 Kč (jistina a dlužné úroky k 30. 10. 2020). Stěžovatelka a její společníci (včetně vedlejšího účastníka) uzavřeli 6. 11. 2020 dohodu o započítání pohledávek nabytých na základě postupní smlouvy oproti pohledávkám společníků na výplatu dividend s tím, že po zápočtu činila pohledávka stěžovatelky ke dni 1. 11. 2020 za vedlejším účastníkem 10 695 376,63 Kč (jistina a dlužné úroky k 30. 10. 2020). Stěžovatelka tvrdila, že vedlejší účastník v době podpisu smlouvy věděl, jaké pohledávky se postupují a svou vědomost o svých závazcích vůči PAS několikrát potvrdil. Obvodní soud však dospěl k závěru, že smlouva neobsahovala seznam postupovaných pohledávek. Soud zohlednil judikaturu, podle níž určitost smlouvy má být objektivně zjiřitelná a strany musí být schopné prokázat, jaká konkrétní pohledávka byla předmětem smlouvy o postoupení pohledávky. Za významnou označil i skutečnost, že stěžovatelka podala obdobnou žalobu vůči vedlejšímu účastníkovi, v níž uváděla v zásadě stejná skutková tvrzení. V tomto předchozím řízení rozhodoval Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 25. 1. 2024 č. j. 36 Co 384/2023-526. Podle názoru soudu byla i důkazní situace v dříve rozhodované věci totožná. Obvodní soud v nyní posuzované věci neshledal důvod odchylovat se od závěrů přijatých městským soudem v dříve rozhodované obdobné věci týčž účastníků a posoudil smlouvu o postoupení pohledávek jako neurčitou a jako nicotnou (§ 553 odst. 1 občanského zákoníku). Stěžovatelka se podle něj nestala vlastnící tvrzených pohledávek za vedlejším účastníkem a není aktivně legitimována k podání žaloby.

4. Městský soud v Praze k odvolání stěžovatelky rozsudek obvodního soudu potvrdil a stěžovatelce uložil zaplatit náklady řízení vedlejšímu účastníkovi. Ztotožnil se se závěry obvodního soudu i své dříve vydané judikatury.

5. Proti rozsudku městského soudu podala stěžovatelka dovolání, jehož přípustnost spatřovala v tom, že se městský soud odchýlil od ustálené judikatury Nejvyššího soudu v otázce posouzení určitosti vymezení pohledávek ve smlouvě o postoupení pohledávek a v otázce výkladu právního jednání podle úmyslu jednajících. Namítla, že odvolací soud své rozhodnutí odůvodnil toliko odkazem na dřívější rozhodnutí vydané v řízení mezi týmiž účastníky, v němž byla posuzována tatáž smlouva o postoupení pohledávky. Nejvyšší soud napadeným usnesením odmítl dovolání jako nepřípustné. Uvedl, že každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li by právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této odchylky (§ 13 občanského zákoníku). Stěžovatelka zakládá dovolání na vlastní verzi skutkového stavu, totiž že smlouvou přešly všechny pohledávky za vedlejším účastníkem. To však z rozhodnutí městského soudu nevyplývá a podle názoru Nejvyššího soudu tak je jeho rozhodnutí souladné s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu, podle níž ze smlouvy o postoupení pohledávky musí být jasné, jaká pohledávka je postupována. Tento požadavek směřuje k zajištění jistoty v právních vztazích. Nejvyšší soud tak dospěl k závěru, že dovoláním napadené rozhodnutí není v rozporu s jeho ustálenou rozhodovací praxí a stěžovatelkou vytýkané vady nemohly založit přípustnost dovolání.

II. Argumentace stěžovatelky

6. Stěžovatelka nesouhlasí s tím, jak obecné soudy, jejichž rozhodnutí napadá, posoudily otázku, zda smlouvou došlo k postoupení všech pohledávek za vedlejším účastníkem na stěžovatelku. Stěžovatelka od počátku tvrdila, že na ní přešly všechny pohledávky existující k 30. 10. 2020 a navrhovala a předložila k tomu relevantní důkazy. Upozorňuje na to, že došlo k protokolárnímu předání postoupených pohledávek. Obecné soudy pochybily při výkladu smlouvy, když nezohlednily individuální okolnosti věci, zejména pak nepoctivé jednání samotného vedlejšího účastníka, který se postoupení pohledávek aktivně jako jednatel stěžovatelky účastnil a svůj závazek vůči ní uznal. Stěžovatelka trvá na tom, že postoupení všech toho času existujících pohledávek dokládají zejména účetní závěrka PAS, přehledy postoupených pohledávek a výpovědi společníků stěžovatelky. Obecné

soudy se s doloženými účetními doklady stěžovatelky nijak nevypořádaly a není zřejmé, proč odmítly, že by závěr o postoupení všech pohledávek mohl být založen na účetních dokladech PAS. S nimi koresponduje i Přehled postoupených pohledávek ze dne 2. 11. 2020, ani ten však podle názoru soudů nemohl zhojit vadu neurčitosti smlouvy.

7. Rozhodnou skutečností podle názoru stěžovatelky je nezpochybnitelný fakt, že strany smlouvy v okamžiku jejího uzavření věděly, jaké pohledávky se postupují, sdílely společný úmysl, proč k němu má dojít, resp. došlo. Do účetnictví stěžovatelky se změny vyvolané postoupením řádně a úplně promítly, když za všemi třemi společníky (včetně vedlejšího účastníka) počínaje dnem 1. 11. 2020 dále vedeny nejsou a v návaznosti na smlouvu o postoupení o nich počínaje účinností této smlouvy účtuje výhradně stěžovatelka. Vedlejší účastník byl v roce 2020 i v letech předcházejících jednatelem postupitele i stěžovatelky, a byl tedy odpovědný za vedení obou společností s přímým přístupem do účetnictví. Na určitost smlouvy nemůže mít žádný vliv zhoršení vztahů mezi společníky stěžovatelky, kterému začalo docházet až počínaje létem 2021.

8. Stěžovatelka soudům vytýká, že se nezabývaly vlastním řešením projednávané věci, ale vycházely pouze z dřívějšího rozhodnutí vydaného v rámci souvisejícího sporu stěžovatelky s vedlejším účastníkem. Výslovně uváděly, že se nemají důvod odchylovat od právního posouzení věci v obdobném případě. Dle doplnění stěžovatelky byla rozhodnutí obecných soudů, na něž soudy v posuzované věci odkazovaly, zrušena nálezem Ústavního soudu ze dne 12. 11. 2025 sp. zn. III. ÚS 2668/25 v rámci řízení o předcházející ústavní stížnosti stěžovatelky. Připustily-li obecné soudy v odkazovaném sporu mezi těmiž účastníky, že stranám smlouvy bylo při jejím uzavírání zřejmé, jaký soubor pohledávek je postupován, neboť tito jednali ve shodě se svými společnými zájmy, nemohly pak konstatovat neurčitost smlouvy z důvodu, že soudy nejsou schopny z obsahu smlouvy dovodit, jakými konkrétními pohledávkami stěžovatelka disponuje a jakým způsobem případně některé z nich zanikly.

9. Nejvyšší soud neměl vycházet z toho, že nebyly postoupeny všechny pohledávky, neboť již tento závěr městského soudu nebyl správný a neodpovídal skutečné vůli účastníků smlouvy (tedy i vedlejšího účastníka).

III. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

10. Ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou. Ústavní stížnost je přípustná a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je řádně zastoupena advokátem.

IV. Průběh řízení před Ústavním soudem

11. Ústavní soud si vyžádal od účastníků a vedlejšího účastníka vyjádření, která následně zaslal stěžovatelce na vědomí a poskytl jí možnost repliky.

12. Nejvyšší soud odkázal na odůvodnění napadeného usnesení a navrhl odmítnutí ústavní stížnosti jako neopodstatněné. Domnívá se, že žádné ústavně zaručené právo stěžovatelky nebylo porušeno. Stěžovatelka dovolání ve skutečnosti postavila na vlastní verzi skutkového stavu, která však byla odlišná od skutkových zjištění, jež v řízení učinil odvolací soud. Z odůvodnění rozhodnutí soudů nižších stupňů vyplynulo, že postoupení všech pohledávek za vedlejším účastníkem v řízení nebylo prokázáno. Odvolací soud proto neaplikoval závěry vyplývající z judikatury dovolacího soudu, které se týkají míry konkretizace pohledávky (pohledávek) v případě, jsou-li postupovány veškeré pohledávky za dlužníkem. Toto odůvodnění napadeného rozhodnutí je podle Nejvyššího soudu logické a přesvědčivé, a v žádném případě podle názoru Nejvyššího soudu nezasahuje do ústavně zaručených práv stěžovatelky. Stejně tak ve vypořádání otázky výkladu právního jednání (postupní smlouvy ze dne 30. 10. 2020) v napadeném odmítacím usnesení považuje Nejvyšší soud za vyhovující

ústavněprávním požadavkům. Z odůvodnění rozhodnutí městského soudu totiž jednoznačně vyplynulo, že se výkladem postupní smlouvy ze dne 30. 10. 2020 z hlediska výkladových pravidel obsažených v § 556 a násl. občanského zákoníku zabýval, a to nikoliv izolovaně, nýbrž i z hlediska následného chování stran. Z uvedeného účastník dovozuje, že deficity shledané v nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2668/25 ve vztahu k usnesení Nejvyššího soudu v nyní posuzované věci neobstojí. Stěžovatelce nelze přisvědčit v tom, že městský soud odůvodnil své rozhodnutí toliko odkazem na rozhodnutí ve věci vedené mezi stejnými účastníky před městským soudem pod sp. zn. 36 Co 384/2023. Je sice pravdou, že městský soud na související řízení poukázal, včetně odkazu na § 13 občanského zákoníku., v předmětné věci však nelze přehlédnout, že bylo provedeno dokazování zejména před soudem prvního stupně a městský soud dokazováním zjištěné skutečnosti samostatně hodnotil a rovněž je přesvědčivě právně posoudil. Nelze tak podle názoru účastníka konstatovat to, co konstatoval Ústavní soud v nálezu sp. zn. III. ÚS 2668/25 ve vztahu k rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 1. 2024, sp. zn. 36 Co 384/2023, že totiž skutkový závěr v něm obsažený je "v extrémním rozporu s tím, co dosud vyšlo v řízení najevo" (srov. bod 33 citovaného nálezu). S ohledem na ústavně garantované zásady přímosti a bezprostřednosti nelze ústavně garantovat, že stejné důkazy budou různými soudy v různých řízeních hodnoceny stejně. Vždy bude záležet na aktivitě stran řízení při dokazování, např. na tom, jaké další důkazy byly v konkrétním řízení provedeny a jaké jiné skutečnosti vyšly či nevyšly v řízení najevo. To nevylučuje ani § 13 občanského zákoníku. Navíc nelze přehlédnout, že obě řízení vedená před městským soudem měla jiný předmět (byly v nich žalovány jiné částky), takže pravomocný výsledek jednoho řízení nebyl (a není) závazný (§ 159a o. s. ř.) pro řízení druhé. Nejvyšší soud uvádí, že Ústavnímu soudu nepřisluší, aby v daném případě vymezoval požadavky na určitost vymezení předmětu postupní smlouvy, což je role obecné justice. Není pak zásahem do žádného z ústavně zaručených práv stěžovatelky, aby na určitost právního jednání, jímž má do své dispozice nabýt majetek, byly kladeny určité požadavky, a to zvláště v případě, dojdou-li soudy k odůvodněnému závěru, že smlouvou nejsou postupovány všechny pohledávky za dlužníkem.

13. Městský soud odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Je si vědom toho, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 1. 2024 č. j. 36 Co 384/2023-526, z něhož částečně vyšel při právním posouzení, když zdůraznil zásadu podobnosti případů podle § 13 občanského zákoníku, byl k ústavní stížnosti téhož stěžovatele zrušen nálesem Ústavního soudu ČR ze dne 12. 11. 2025 sp. zn. III. ÚS 2668/25, nicméně v daném případě je situace odlišná. Odvolací soud ve svém nyní napadeném rozsudku sice podobnost obou případů v podstatných znacích akcentoval, nicméně nešlo o jediný důvod, který jej k potvrzení prvostupňového rozsudku vedl. K tomu plně odkázal na bod 21 a zejména pak body 22-25 odůvodnění rozsudku, v nichž jsou podrobně rozvedeny další důvody. Považuje proto ústavní stížnost za neopodstatněnou a navrhl, aby byla odmítnuta.

14. Stěžovatelka v replice setrvala na závěru o důvodnosti ústavní stížnosti. Věc, o které Ústavní soud rozhodoval nálesem sp. zn. III. ÚS 2668/25, a nyní projednávaná věc jsou shodné. To ostatně uváděl i odvolací soud, přičemž odkázal na § 13 občanského zákoníku, podle kterého by soud měl rozhodovat ve stejných věcech stejně. V obou případech je názor o neurčitosti postaven na hodnocení totožné smlouvy o postoupení. Stěžovatelka navíc připomíná, že nálezu sp. zn. III. ÚS 2668/25 nerozlišuje nejistotu o tom, jakými pohledávkami stěžovatelka za vedlejším účastníkem disponuje a v jaké výši případně tyto pohledávky zanikly započtením, a neurčitost postupní smlouvy. Ústavní soud v nálezu dále potvrdil, že závěr o neurčitosti postupní smlouvy je v extrémním rozporu s výsledky dokazování, že požadavek soudů na podrobnější specifikaci postupovaných pohledávek je neoprávněný a že závěr o neurčitosti/zdánlivosti smlouvy porušuje autonomii vůle stěžovatelky. Tyto závěry zcela dopadají i na nyní projednávanou věc. Stěžovatelka popírá, že by v řízení nebylo prokázáno postoupení všech pohledávek. K otázce následného postupu stran po uzavření postupní smlouvy stěžovatelka uvádí, že vedlejší účastník se skutečně v jiném řízení domáhal vyplacení svého podílu na zisku stěžovatelky, která proti jeho nároku započítala svou pohledávku získanou od

postupitele postupní smlouvou. Tento zápočet se však nevztahoval k dohodě o započítání pohledávek ze dne 6. 11. 2020. V tomto řízení soud vedlejšímu účastníkovi vyhověl proto, že oproti pohledávce vedlejšího účastníka, která byla jistá, existenci pohledávky stěžovatelky vedlejší účastník sporoval. Závěry tohoto řízení tak ve skutečnosti ničeho nevypovídají o tom, jaké pohledávky byly stěžovatelkou postoupeny a jaká byla vůle stran při uzavírání smlouvy. Závěry nálezu sp. zn. III. ÚS 2668/25 jsou tak plně aplikovatelné na nyní posuzovanou věc (uvedené případy se liší pouze v částkách tvořících část celkové pohledávky).

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

15. Po prostudování ústavní stížnosti, vyjádření a spisového materiálu Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

16. Ústavní soud připomíná, že je podle čl. 83 Ústavy soudním orgánem ochrany ústavnosti a tuto svoji pravomoc vykonává mimo jiné tím, že na základě čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy rozhoduje o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánu veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod [srov. též § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Ústavní soud není součástí soustavy soudů, není proto povolán k instančnímu přezkumu jejich rozhodnutí.

17. Dále Ústavní soud zdůrazňuje, že podle čl. 89 odst. 2 Ústavy jsou vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu závazná pro všechny orgány i osoby, přičemž závazná je i ta část odůvodnění nálezu, která je spjata s jeho výrokem, neboť právě (a jen) v duchu tohoto odůvodnění musí být daný výrok vykládán. Ústavní soud rovněž opakovaně uvedl [např. náleze ze dne 28. 1. 2004 sp. zn. Pl. ÚS 41/02 (N 10/32 SbNU 61); 98/2004 Sb.], že právní názor obsažený v odůvodnění rozhodnutí Ústavního soudu - má-li obecnou povahu - je závazný při řešení typově shodných případů. Je tomu tak proto, že jde ve svém důsledku o způsob interpretace a aplikace norem ústavního pořádku. Ústavní soud dovedl tuto vázanost obecných soudů také z principu rovnosti v právech podle čl. 1 věty první Listiny, neboť rovnost v právech ve vztahu k obecným soudům zakládá právo též na předvídatelné rozhodování v obdobných případech, čímž vylučuje libovůli při aplikaci práva. Porušením principu rovnosti v právech je proto rovněž případ, kdy obecný soud neposkytne účastníkům ochranu jejich základních práv a svobod, ačkoliv ve skutkově obdobných případech v minulosti byla Ústavním soudem přiznána.

18. Rozhodnutí Ústavního soudu tedy představují závazná interpretační vodítka pro rozhodování ve skutkově a právně obdobných věcech, od nichž je sice možné se odklonit, to ovšem pouze ve výjimečných a racionálně odůvodněných případech. Judikatura Ústavního soudu přitom plně zavazuje (s výjimkou uvedenou v § 23 zákona o Ústavním soudu) rovněž samotný Ústavní soud, resp. jeho jednotlivé senáty.

19. Z čl. 89 odst. 2 Ústavy, jakož i z § 23 zákona o Ústavním soudu tedy vyplývá, že Ústavní soud je vázán svou vlastní náleзовou judikaturou, resp. právními názory v ní obsaženými. Stejně tak každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích (viz *mutatis mutandis* § 13 občanského zákoníku). Vzhledem k tomu, že co do skutkových okolností i právního posouzení je věc stěžovatelky plně srovnatelná s věcí, o níž bylo rozhodnuto nálesem Ústavního soudu ze dne 12. 11. 2025 sp. zn. III. ÚS 2668/25, je Ústavní soud právními závěry uvedenými v tomto nálezu vázán a předurčuje výrok rozhodnutí o ústavní stížnosti v nynější věci.

20. Součástí práva na soudní ochranu zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny je i povinnost soudů vypořádat se se vším, co v průběhu řízení vyšlo najevo a co účastníci řízení tvrdí, má-li to vztah k

projednávané věci [nález Ústavního soudu ze dne 20. 12. 2005 sp. zn. I. ÚS 593/04 (N 230/39 SbNU 443)]. Soudy tedy musejí svá rozhodnutí řádně odůvodnit [srov. nález Ústavního soudu ze dne 4. 9. 2002 sp. zn. I. ÚS 113/02 (N 109/27 SbNU 213)], přičemž již samotné nedostatky v odůvodnění mohou představovat dostatečný důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí v řízení o ústavní stížnosti [srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2011 sp. zn. I. ÚS 1845/11 (N 185/63 SbNU 153)].

21. K porušení práv účastníků řízení v podobě nedostatečného odůvodnění soudního rozhodnutí může dojít tehdy, pokud soud některé námitky či argumenty zcela pomine, ale také tehdy, pokud na určitou námitku sice zareaguje, ovšem zjevně nedostatečně či nesrozumitelně. Úvahy vedoucí soud k přijetí určitého rozhodnutí musí být z jeho odůvodnění seznatelné a na jeho základě přezkoumatelné. Těmto požadavkům napadený rozsudek odvolacího soudu nedostál.

22. Nález ze dne 12. 11. 2025 sp. zn. III. ÚS 2668/25 se zabýval "požadavky, které ústavní pořádek klade na soudy při výkladu právních jednání". Dospěl k závěru, že "klade-li soud nepřiměřené požadavky na formální stránku právního jednání a odnímá mu tím právní důsledky, které jednající zamýšleli, porušuje tím autonomii vůle, jež je chráněna ústavní zásadou, že každý může činit vše, co není zákonem zakázáno".

23. Jádro právního sporu v dříve řešené i nyní projednávané věci tvoří otázka, zda je tatáž smlouva o postoupení ze dne 30. 10. 2020 ohledně předmětu dostatečně určitá a tedy platná a zda na jejím základě došlo k převodu pohledávek vůči vedlejšímu účastníkovi z PAS na stěžovatelku, kdy se za stěžovatelku, v postavení jejího jednatele, podepsal vedlejší účastník. Zaplacení části postoupených pohledávek stěžovatelka žalovala v dříve řešené věci, zaplacení další části se domáhá v nyní posuzovaném případě.

24. V odkazovaném nálezu Ústavní soud vyšel z premisy, že k základním právním zásadám a současně k určujícím rysům právního postavení osoby, zejména v soukromoprávních vztazích, patří svoboda (autonomie) vůle. Tato zásada dává osobám právo volby právně významného chování, přičemž její konkrétní projevy lze soustředit do čtyř variant chování: autonomie volby, zda učinit právní jednání či nikoliv, autonomie výběru adresáta právního jednání, autonomie volby obsahu právního jednání a autonomie volby formy právního jednání (nález ze dne 3. 9. 2025 sp. zn. IV. ÚS 778/25, bod 17).

25. Zdůraznil, že se Ústavní soud ve své judikatuře opakovaně vyjadřoval k nutnosti maximálního respektu k principu autonomie vůle, a to zvláště při posuzování smluv obecnými soudy. Autonomie vůle představuje elementární podmínku fungování právního státu [srov. nález ze dne 11. 11. 2009 sp. zn. IV. ÚS 128/06 (N 235/55 SbNU 267)]. V nálezu ze dne 11. 7. 2017 sp. zn. IV. ÚS 3168/16 (N 121/86 SbNU 85) pak Ústavní soud uvedl (bod 31), že "ustanovení čl. 2 odst. 3 Listiny a čl. 2 odst. 4 Ústavy zaručují základní právo jednotlivce na to, aby veřejná moc respektovala autonomní projevy jeho osobnosti, včetně projevů volních, které mají odraz v jeho konkrétním jednání, pokud takové jednání není zákonem výslovně zakázáno. Porušení tohoto práva se orgán státní moci dopustí i tehdy, pokud formalistickým výkladem norem podústavního práva odepře autonomnímu projevu vůle smluvních stran důsledky, které smluvní strany takovým projevem zamýšlely ve své právní sféře vyvolat."

26. Skutečnost, že autonomie vůle je bezprostředně aplikovatelná (a vůči státní moci vynutitelná), se projevuje také při interpretaci smlouvy prováděné v soudním řízení, přičemž soud k ní musí přistupovat nikoliv tak, jak má být podle něj bezvadná, ale tak, že v ní (prostřednictvím ní) jednatel vyjádřil, co chce (respektive to, co chtěl) dosáhnout. Jednatel tedy činí (činil), co mu zákon nezakazuje, a soud jej výkladem jeho právního jednání (například interpretací jím uzavřené smlouvy) nesmí nutit k tomu, co mu zákon výslovně neukládá. Například v nálezu ze dne 14. 4. 2005

sp. zn. I. ÚS 625/03 (N 84/37 SbNU 157) Ústavní soud uvedl, že prioritu musí mít takový výklad smlouvy, který nezakládá její neplatnost, před výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá, čímž respektoval klasickou zásadu "potius valeat actus quam pereat", v současné době výslovně zakotvenou v § 574 občanského zákoníku. Autonomii vůle smluvních stran je také třeba respektovat při hledání rovnováhy v horizontálních právních vztazích a při řešení sporů z nich vyvěrajících identifikovat ekonomický účel právního jednání (smlouvy) a tuto hospodářskou funkci se snažit - což je podstatné v právě posuzované věci - zachovat (neodporuje-li takový hospodářský účel smlouvy zákonu, dobrým mravům, poctivému obchodnímu styku atp.).

27. V odkazované věci z provedeného dokazování vyplynulo, že PAS postoupila stěžovatelce všechny své pohledávky za vedlejším účastníkem i dalšími dvěma jednatelem. Tomu odpovídal úmysl stran smlouvy i údaje v účetní závěrce PAS za rok 2020. Ústavní soud v nálezu uvedl, že v příloze účetní závěrky výslovně figuruje, že PAS již neeviduje žádné pohledávky za jednatelem (část I. bod 7 přílohy účetní závěrky). V nyní posuzované věci obvodní soud po provedeném rozsáhlejší dokazování výslovně konstatoval, že důkazní situace je v obou případech v podstatně totožná. Soud nijak nezpochybnil tvrzení stěžovatelky, že smluvním stranám v době podpisu smlouvy o postoupení bylo známo, jaké pohledávky se postupují a že vedlejší účastník (který za stěžovatelku smlouvu jako jednatel podepsal) svou vědomost o svých závazcích vůči PAS několikrát potvrdil. Akcentoval však, že ze samotného textu smlouvy musí být každému, a nikoli jen smluvním stranám, seznatelné, jaká konkrétní pohledávka byla předmětem smlouvy o postoupení pohledávek.

28. Ani v nynější věci není z rozsudku městského soudu zcela zřejmé, z jakých okolností dovedl závěr, že předmětem postupní smlouvy nebyly všechny pohledávky PAS za vedlejším účastníkem. Ve vyjádření k předchozí ústavní stížnosti sám vyvrátil, že by nemělo být zřejmé, že se jednalo skutečně o všechny pohledávky, a argumentoval směrem, že sice byly převedeny pohledávky všechny, jen není jasné jaké. V napadeném rozsudku pak zdůraznil hledisko právní jistoty, podle něhož by tatáž konkrétní otázka měla být v různých řízeních posuzována totožně, tj. aby jednou přijaté řešení konkrétní situace mezi konkrétními účastníky bylo respektováno s tím, že "o tom, že se jedná o obdobný právní případ, nebylo prakticky mezi účastníky sporu... a že nyní projednávaná věc je s předchozím shora citovaným právním případem srovnatelná téměř ve všech znacích, tj. mezi stejnými účastníky je žalována částka vycházející ze stejných skutkových okolností a je žalovaná ochrana téhož práva" (viz bod. 20 napadeného rozsudku městského soudu). Dokazování provedené v nyní posuzované věci větší mírou nejistoty o množině postupovaných pohledávek nepřineslo. I v případě tohoto rozsudku tak platí závěr nálezu, že skutkový závěr je v extrémním rozporu s tím, co dosud vyšlo v řízení najevo a že požadavek na vyšší míru podrobnosti specifikace postupovaných pohledávek nad rámec požadavků plynoucí z judikatury Nejvyššího soudu odnímá právnímu jednání účinky, které jednající zamýšleli, aniž k tomu byl dán důvod. Tím došlo k porušení autonomie vůle stěžovatelky plynoucí z ústavní zásady, že každý může činit to, co není zákonem zakázáno.

29. Na argumentaci městského soudu a Nejvyššího soudu stran údajných odlišných aspektů nyní posuzované věci s odkazem na pasáž odůvodnění městského soudu pojednávající o tom, že některé postoupené pohledávky zanikly uhrazením nebo byly předmětem zápočtu, reaguje předmětný náleží Ústavního soudu. Městskému soudu vytkl, že dostatečně nerozlišuje nejistotu o tom, jakými pohledávkami stěžovatelka za vedlejším účastníkem disponuje a v jaké výši případně tyto pohledávky zanikly započtením, a neurčitost postupní smlouvy. To, že není jasné, jaké pohledávky tvoří množinu všech (postoupených) pohledávek, nečiní postupní smlouvu neurčitou. Nejasnost o tom, zda určitá pohledávka existuje či existovala, a byla tak postoupena, je aspekt, který má mít význam (je komplikací) při vymáhání takové pohledávky, případně při jejím využití k započtení. Je ale na novém věřiteli, bude-li dlužník pohledávku popírat, aby její existenci prokázal (a předtím dostatečně určitě tvrdil). Zcela stejně by to však platilo při sporu původního věřitele či pro jeho univerzálního sukcesora. Nejistota ohledně obsahu určité vymezené množiny "všechny pohledávky", není totéž jako

nejistota o tom, zda byly převedeny všechny pohledávky, nebo jen některé.

30. Nejvyšší soud v napadeném usnesení vyšel ze své ustálené judikatury, podle níž strany smlouvy o postoupení pohledávky musí být s to prokázat, jaká konkrétní pohledávka byla předmětem smlouvy o postoupení pohledávky. Z tohoto důvodu je třeba klást přísnější požadavky na identifikaci pohledávky v případě postupní smlouvy, jíž se postupuje jedna z více pohledávek, které má postoupitel vůči věřiteli v době postoupení. Má-li postoupitel vůči dlužníku v době postoupení pouze jedinou pohledávku, resp. postupuje všechny své pohledávky vůči dlužníku, mohou být kritéria na její konkretizaci hodnocena mírněji. Skutková zjištění městského soudu jasně neodpovídají závěru, že by předmětem postupní smlouvy nebyly všechny pohledávky za vedlejším účastníkem (obdobný závěr městský soud ohledně téže postupní smlouvy zaujal v předchozím řízení a na své závěry tam učiněné v nynějším řízení odkázal).

31. Ústavní soud uzavírá, že městský soud nevyhověl požadavkům na řádné odůvodnění soudního rozhodnutí. Za pochybení nelze považovat, používá-li soud obdobné slovní formulace v různých rozhodnutích - podstatné je, že je povinen řádně reagovat na konkrétní okolnosti posuzované věci, což v projednávané věci dodrženo nebylo.

32. Od ústního jednání Ústavní soud upustil, neboť od něj neočekával další objasnění věci a ani nepovažoval za potřebné provádět dokazování.

33. Ústavní soud tedy uzavírá, že obecné soudy tím, že závěr o neurčitosti postupní smlouvy způsobující její nicotnost přezkoumatelným a vnitřně nerozporným způsobem neodůvodnily, porušily právo stěžovatelky na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud proto podle § 82 odst. 2 zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu v záhlaví uvedená rozhodnutí zrušil.

Další články:

- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)